

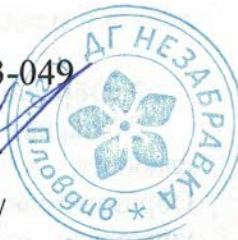
ДЕТСКА ГРАДИНА "НЕЗАБРАВКА"

4000, Пловдив, ул. "Юрий Венелин" № 2 а, тел.: 032/ 633-049

УТВЪРДИЛ:

Директор /М. Кьосева/

Заповед № РД-09-205 /16.03.2022 г.

Програма за превенция на ранно напускане на образователната система и детската градина.

Всеки гражданин в Република България има достъп до образователната система и възможност за развитие чрез образование, което:

- ✓ в най-голяма степен съответства на неговите потребности, потенциал и цели;
- ✓ осигурява успешна индивидуална и обществено-икономическа реализация.

I. Основни причини за преждевременното напускане на ДГ и училище.

Разработването и прилагането на цялостни, широкообхватни и ефективни политики за намаляване на уязвимостта на рисковите групи е свързано с проучване, анализиране и систематизиране на специфичните причини за преждевременното напускане на ДГ и набелязване на необходимите мерки за задържане в училище. Заедно с това е необходимо осигуряването на единна и надеждна база данни и осъществяването на политики съобразно специфичните предизвикателства на различните равнища – областно, общинско, училищно и за гарантиране на индивидуалния подход към всеки отделен случай на преждеременно напускане на ДГ и училище. Причините за преждевременното напускане на ДГ и училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически причини:

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.

2. Социални причини:

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с трудно поведение, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания. Международното сравнително изследване PISA, което измерва постиженията на учениците в контекста на образователните цели, дефинирани от обществото установява, че в България е налице значима връзка между ниските

образователни резултати на децата в училище и социално-икономическия статус на техните семейства. Съществено влияние, свързано с преждевременното напускане на училище, биха могли да имат и рисковите неформални групи или приятелската среда на децата и младежите.

3. Образователни причини :

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, качеството на учебниците. Големият брой отсъствия, липсата на достатъчно ефективна система за контрол върху начина на воденето и отчитането им, влошената дисциплина, насилието и агресията в училище, ниските образователни резултати са също вътрешни за училището процеси.

Взаимоотношенията в детската градина и училището, неразвитото кариерно ориентиране и консултиране, неподходящият избор на училище и непривлекателността на професионалното образование и обучение са също сред важните образователни причини за преждевременното напускане на училище. Недостатъчно ефективно се използва потенциалът на учителите, педагогическите съветници и училищните психолози при оказването на психолого-педагогическа подкрепа в превенцията за напускане на училище. Недостатъчният обхват на децата в детска градина повишава рисковете при адаптирането им в училище. В сборника с доклади на УНИЦЕФ „Благосъстоянието на децата в ранното детство в България“ се посочва, че към 2009 г. приблизително 26 хил. деца пропускат поне една учебна година, тъй като родителите им не ги записват в първа група на детската градина. Около 20 хил. деца не са записани и във втора група на детската градина, като по този начин губят 2 години от предучилищната подготовка, а над 16 хил. деца изобщо не посещават детска градина преди задължителното предучилищно образование. Включването на децата от уязвимите етнически общности и групи в предучилищното възпитание и подготовка е значително по-ниско от средното за страната.

3. Етнокултурни причини:

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др. Проучвания и анализи показват, че равнището на записване във всички степени на образование при ромите е много по-ниско в сравнение с всички останали малцинствени групи.

4. Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е

съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на образователната система.

5. Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини и общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

II. Нормативни и стратегически документи

Конституцията на Република България определя правото на всеки български гражданин на образование. Гарантира задължителното обучение до 16-годишна възраст и безплатното основно и средно образование в общинските и държавните училища.

Образователната система се регулира от нормативни документи, като:

- Закон за предучилищното и училищното образование – в сила от 01.08.2016 г.
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 година
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
- Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение в Република България за периода 2015–2020 г.
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020) и др.

III. Човешките ресурси и проблемът за преждевременното напускане на училище

Учителите в детските градини, общообразователните и професионалните училища притежават висока базова квалификация. Висшите училища осигуряват подходяща подготовка на педагогическите специалисти за работа с деца в риск от преждевременно напускане на училище. Положителни примери в тази насока са редица бакалавърски и магистърски програми, свързани с интеркултурно образование, мениджмънт на социално-педагогическите дейности, консултиране и социално-педагогическа помощ за семействата, педагогическо консултиране в училище, диагностика и корекция на комуникативните нарушения, педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение, социално-педагогическа помощ за рискови групи, социална работа с деца в риск и др. Голяма част от бъдещите социални педагози са подготвени за индивидуална работа по превенция на преждевременното напускане на училище, но не намират пълноценна реализация като педагогически съветници в училище поради условията за заемане на длъжността. Интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности и подпомагането от екип от специалисти – ресурсен учител, логопед, психолог, рехабилитатор на слуха и говора, педагог на зрительно затруднени деца, осигурява както групова, така и индивидуална работа с децата и учениците в съответствие с техните потребности. Финансирането по програми и проекти за повишаване на образованието и квалификацията на учителите – класни ръководители,

педагогическите съветници и психолози е насочено към теми за преодоляването на конфликтите в класа, за работа с деца в риск от напускане на училище и пр. За подобряване на работата в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства са обучени учители за по-ефективна работа в мултиетническа образователна среда и са създадени условия за назначаване на „помощник на учителя“. Все още сериозен проблем е малкият брой и дял назначени психолози, педагогически съветници и ресурсни учители независимо от агресията и неспазването на изискванията за поведение в училище – част от причините за преждевременното напускане на образователната система.

IV. Финансови ресурси за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Финансирането на по-голямата част от детските градини, училищата и обслужващите звена се осъществява чрез прилагане на системата на делегирани бюджети. Осигуряват се безплатни и актуализирани учебници за учениците до VII клас, а за децата от подготвителните групи – безплатни помагала.

Финансират се редица Национални програми и мерки за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система: „Заедно в грижата за всеки ученик“, „Успяваме заедно“, „Заедно за всяко дете“, „Без свободен час“, „Мотивирани учители“, „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“, „Иновации в действие“ и др.

Националната програма „На училище без отсъствия“ е свързана с необходимостта от засилване на механизмите за отчетност, наблюдение и контрол по отношение на регистриране на отсъствията на учениците. Чрез мерките „Без отсъствие“, „Без свободен час“ се предоставят допълнителни средства с цел стимулиране и мотивиране на директорите и педагогическите екипи в училищата да разработват и изпълняват свои училищни програми за намаляване на отсъствията на учениците чрез реалното и точното им отразяване в училищната документация.

Националната програма „Заедно в грижата за всеки ученик“ има за цел повишаване качеството на образователния процес чрез осигуряване на плавен преход между детската градина и първи клас и между началния и прогимназиалния етап на основно образование. Изпълнението на настоящата програма ще има като краен ефект придобиване на увереност в собствените възможности, задържане на учениците в училище и мотивация за успешен преход в следващ образователен етап.

V. Физическата среда и преждевременното напускане на училище.

Регионалните политики за развитие на мрежата от детски градини и училища гарантират равния достъп до образование на всички деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Осигуряването на достъпна среда и подходящи условия за обучение, включително и чрез защитените и средищните училища пряко кореспондира с целите за намаляване дела на преждеременно напусналите. В специалните училища се осигурява достъп до образование на децата със специални образователни потребности, които не могат да се обучават с ресурсно подпомагане в общообразователна среда.

Дейности

във връзка с Програма за превенция на ранно напускане на образователната система и детската градина

Една от групите с повишен риск за преждевременно напускане на училище е групата на децата, които не са включени в системата на предучилищното възпитание и подготовка. Непосещаването на детска градина повишава риска от възникването на обучителни затруднения в училище, особено за децата от уязвимите групи. Тези затруднения обикновено се проявяват още в началния етап на образование и могат да станат причина за преждевременното напускане на училище.

I. Осигуряване възможности на всички деца за оптимално развитие на техния потенциал; създаване на емоционален и психологически комфорт в детската градина, планиране и реализиране на възпитание и обучение, ориентирани към потребностите на всяко дете чрез:

- ✓ Организиране и провеждане на вътрешноучилищна и извънучилищна квалификационна дейност. Създаване на мотивация за развитие и самоусъвършенстване на педагогическите специалисти, на техните компетентности.
- ✓ По-голяма атрактивност на образователно-възпитателния процес чрез прилагане на интерактивни методи, ИКТ, практическа насоченост и др.
- ✓ Провеждане на открити практики.
- ✓ Социализация и адаптация на децата от първа група към условията и средата в ДГ.
- ✓ Участие на децата в различни празници и развлечения, което прави престоят им в детската градина наситен с приятни и вълнуващи моменти.
- ✓ Осигуряване на много добър психоклимат в детското заведение.
- ✓ Осигуряване на естетически издържана, позитивна и функционално организирана образователна среда.
- ✓ Осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд за изграждане у децата на умения и навици за здравословен начин на живот.
- ✓ Изготвяне портфолио на децата от всички групи. Портфолиата да са отворени, да се допълват и актуализират.
- ✓ Стимулиране на талантиливи и изявени деца за развиване творческите им заложби и способности.
- ✓ Осигуряване възможности и стимулиране децата за участието им в различни конкурси /рисушки, украси, сувенири/ в Общински и районни мероприятия.
- ✓ Пълноценно използване на възможностите за организиране и провеждане на допълнителни педагогически дейности в ДГ.
- ✓ Ефективно партньорство със семейството, реализирано чрез разнообразни форми: родителски срещи, открити моменти, съвместни дейности с родители.
- ✓ Проследяване и анализ на движението на децата и причини за напускането им.
- ✓ Предлагање на почасово гледане на деца.
- ✓ Осъществяване на информационно-образователни инициативи за децата, насочени към екологично възпитание и повишаване на обществената култура за опазване на околната среда (провеждане на събития в рамките на кампаниите за отбелязване на международните дати от екологичния календар)

II. Квалификация на педагогическите специалисти

1. Образователният ценз на учителите в ДГ „Незабравка“ е висок. Всички са с ОКС „Магистър“, един – с ОКС „Бакалавър“;

2. Реализиране квалификационна дейност на ниво детско заведение и извънучилищна квалификация на педагогическия персонал.

3. Директорът и всички учители имат завършен курс по БДП: Методика на обучението на децата и учениците по БДП, Специфични умения за работа в комисия по БДП или Интерактивни технологии и техники в обучението по БДП.

III. Работа с родителите.

1. Родителите, като основен партньор на ДГ в осъществяване на целите на възпитателно – образователния процес, сътрудничат при организиране и провеждане на различни съвместни занимания и дейности.

2. Провеждане на родителски срещи, ежедневни разговори с родителите, консултации, анкети.

3. Има функциониращ Обществен съвет, който се включва активно и подпомага дейността на ДГ.

Изготвил:

Мария Кьосева – Директор ДГ „Незабравка“
Град Пловдив

